

Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský

Sídlo ústavu: Hroznová 63/2, 656 06 Brno

Oblastní odbor Havlíčkův Brod, Konečná 1930, 580 01 Havlíčkův Brod

Havlíčkův Brod 24.9.2014
čj. UKZUZ 073372/2014

Zpráva č. 18 oblastního odboru HAVLÍČKŮV BROD o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 25.8. – 21.9.2014

1. Počasí

Začátkem sledovaného období byly zaznamenány velmi nízké ranní teploty, kdy minima klesala až pod 5 °C. Po zbývajících dnech se pohybovaly teploty v rozmezí 10 °C až 14 °C. Pod uvedenou dolní hranici klesly jen v několika málo dnech. Denní teploty dosahovaly 20 °C, s výjimkou prvních dnů měsíce září, kdy byla naměřena maxima výrazně pod 15 °C. Srážkově bylo celé období silně nadprůměrné a úhrny srážek se pohybovaly okolo 100 mm. V nemálo případech přicházely tyto srážky ve formě velmi intenzivních prudkých dešťů a na některých lokalitách byly zaznamenány i kroupy. Nezřídka došlo na čerstvě zasetých nebo zoraných polích i ke značným splachům půdy. V úplném závěru tohoto období se poměrně často vyskytovaly na tuto dobu neobvyklé bouřky.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Příznačný pro toto období byl velmi pomalý postup při dokončování sklizňových prací obilnin způsobený nepříznivým počasím. Dosud nesklizené plochy obilnin zapříčinily hluboké vrásky ve tváři nejednoho agronoma. Dlouhotrvající a místy vydatné srážky výrazně zhoršily fyzikální vlastnosti půdy a rozmoklé pozemky neumožňovaly nasazení sklizňové techniky. Každým dnem se prudce snižovala kvalita sklizeného zrna zvláště u polehlých porostů. V některých zemědělských podnicích bylo rozhodnuto část nejhůře postižených porostů nesklízet, což byl jev v minulých letech nevídaný. Ze stejného důvodu probíhala obtížně i sklizeň pícnin a okopanin. Ve většině případů se zemědělskou produkcí dařilo odvézt z pozemku jen za cenu hlubokých kolejí a znečištění přilehlých pozemních komunikací. Pokud se podařilo uvolnit plánované plochy, proběhlo setí ozimé řepky za ideálních podmínek a většina porostů je již vzešlých.

OBILNINY

PŠENICE OZIMÁ (RF 97 BBCH)

(rostlina plně odumřelá, stéblo se láme)

Ve vzorku odebraném v okrese Svitavy /lokality Čtyřicet lánů 12.9./ byl laboratorně potvrzen výskyt **mazlavé snětivosti pšenice (*Tilletia caries*)**.

Ve vzorku odebraném v okrese Ústí nad Orlicí /lokality Svatý Jiří 8.9./ byl laboratorně potvrzen výskyt **zakrslé snětivosti pšenice (*Tilletia contraversa*)**.

JEČMEN OZIMÝ (RF 87–92 BBCH)

V okrese Jičín /lokality Slatina, Sobotka, Bašnice a Dobrá Voda 8.9./ bylo na vzcházejících porostech pozorováno všeobecně slabé poškození způsobené žírem **slimáčků (*Deroceas sp.*)**.

Při smýkání na výdrolu byl v okrese Hradec Králové /lokality Praskačka 18.9./ zjištěn první výskyt **kříška polního (*Psammotettix alienus*)** a v okrese Jičín /lokality Březovice 5.9./ odpovídaly počty výskytu silnému.

KUKUŘICE (RF 75-85 BBCH)

(mléčná zralost: zrna ve středu palice jsou žlutobílá: obsah mléčný: asi 40 % sušiny zrna - vosková (silážní) zralost, zrna žlutavá až žlutá: těstovitá konzistence: asi 55% sušiny zrna)

První výskyty **obecné snětivosti kukuřice (*Ustilago maydis*)** byly hlášeny z okresů Havlíčkův Brod /lokality Sechov 29.8./, Hradec Králové /lokality Všestary 11.9./, Náchod /lokality Slavětín 17.9./, Pardubice /lokality Lipoltice a Trnávka 11.9./ a Rychnov nad Kněžnou /lokality Králova Lhota 17.9./.

V okrese Jičín /lokality Úlibice 4.9./ byl zjištěn střední výskyt **bělorůžové hniloby obilky kukuřice (*Gibberella spp.- teleom., Fusarium spp. – anam.*)** a první výskyty byly pozorovány i v okresech Náchod /lokality Slavětín 17.9./, Pardubice /lokality Lipoltice a Trnávka 11.9./ a Rychnov nad Kněžnou /lokality Králova Lhota 17.9./.

V okrese Jičín /lokality Soběraz 8.9./ byl zjištěn i střední výskyt **černí (*Alternaria spp.*)** na listenech palic.

Lokálně až silné výskyty **mšic (*Aphididae*)** byly hlášeny z okresů Pardubice a Ústí nad Orlicí.

Na neošetřených porostech kukuřic pěstovaných několik let po sobě v okrese Chrudim /lokality Štěnec 17.9./ bylo pozorováno lokálně až silné poškození rostlin housenkami **zavíječe kukuřičného (*Ostrinia nubilalis*)**. Z okresů Hradec Králové a Pardubice jsou hlášeny pouze slabé výskyty. Ve všech porostech se na listech a palicích nacházely kolonie mšic.

Pokračující silný nálet **bázlivce kukuřičného (*Diabrotica virgifera*)** do feromonových lapačů byl hlášen z okresů Havlíčkův Brod /lokality Sechov/, Chrudim /lokality Slatiňany/, Náchod /lokality Žďár nad Metují/ a Pardubice /lokality Lipoltice a Trnávka/.

Pozorování se provádí v porostech všech typů kukuřic, přednostně na pozemcích osetých kukuřicí i v předchozím roce nebo s výskytem plevelných rostlin – výdrolu kukuřice v následné plodině v předchozím roce, nebo na pozemcích se zkráceným osevním postupem. Monitoring výskytu dospělců na lepkových deskách se provádí minimálně jednou týdně v období od 20. června do poloviny října.

Chemická ochrana proti larvám se doporučuje při hodnotě 35 a více dospělců v průměru na jeden lapák za 14 dnů v předchozím roce. Doporučený termín prvního ošetření proti dospělcům na pozemcích s opakovaným pěstováním kukuřice nastává v období dvou až tří týdnů po zjištění prvního jedince ve feromonových lapácích, překračujícím práh škodlivosti, který je stanoven na 35 a více dospělců v průměru na jeden lapák za 14 dnů.

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 11–14 BBCH)

(1. pravý list vyvinutý - 4. pravý list vyvinutý)

Nový výskyt **nádorovitosti kořenů brukvovitých (*Plasmodiophora brassicae*)** byl zjištěn v okrese Náchod /lokalita Žďár nad Metují 17. 9./.

První výskyt **plísně brukvovitých (*Peronospora parasitica*)** na listech byl objeven v Praskačce 10.9.

Na novém osevu řepky v okrese Ústí nad Orlicí /lokalita Řepníky 18.9./ byly pozorovány první skvrny na listech způsobené **fomovým černáním stonku řepky (*Leptosphaeria maculans*)**.

Téměř ve všech okresech sledované oblasti byl pozorován na vzcházejících porostech výskyt **dřepčíka olejového (*Psylloides chrysocephala*)** a většinou bylo přistoupeno k aplikaci insekticidů.

První výskyt dospělců **pilatky řepkové (*Athalia rosea*)** byl pozorován v okrese Náchod /lokalita Volovka 17.9./ a první výskyt housenic byl zjištěn v okrese Žďár nad Sázavou /lokalita Sázava 19.9./.

V okrese Pardubice /lokalita Škudly 17.9./ byl na spodní straně listů zjištěn první, ale pouze slabý výskyt kolonií **mšice zelné (*Brevicoryne brassicae*)**.

Z celé oblasti přišla hlášení o škodách způsobených nejen **slimáčkem polním (*Deroceras agreste*)** a **slimáčkem síťkovaným (*Deroceras reticulatum*)**. Poměrně hojně se vyskytoval i **plzák španělský (*Arion lusitanicus*)**, který nalézal masivně do porostů z okrajů. Bylo nutno ošetřovat okraje i několikrát a často i plošně celé porosty.

Místy až silné napadení **hrabošem polním (*Microtus arvalis*)** bylo důvodem k aplikaci rodenticidů v okrese Svitavy /lokalita Jevíčko/.

OKOPANINY

CUKROVKA (RF 49)

(kořen dosáhl sklizňové velikosti)

Střední výskyt **skvrnatičky řepné (*Cercospora beticola*)** byl zjištěn v okresech Hradec Králové /lokalita Lhota pod Libčany 18.9./ a Náchod /lokalita Vršovka 16.9./.

V ostatních okresech jsou po ošetření pozorovány pouze slabé výskyty.

V okrese Náchod /lokalita Vršovka 16.9./ byl zaznamenán střední výskyt **padlí řepy (*Erysiphe betae*)**.

BRAMBORY (RF 81-89 BBCH)

(první listy žloutnou - rostlina plně odumřela)

Především u drobnopěstitelů byly zaznamenány až střední výskyty **plísně bramborové (*Phytophthora infestans*)** v okrese Chrudim /lokality Dřevíkov, Všeradov a Zderaz 2.9./, v ostatních okresech byly výskyty pouze ojedinělé.

OVOCNÉ DŘEVINY

JABLOŇ (RF 78-87 BBCH)

(plod dosahuje asi 80% konečné velikosti - sklizňová zralost)

Výskyt virové **mozaiky jabloně (Apple mosaic virus ApMV)** byl zjištěn v ovocné školce v okrese Trutnov /lokality Borovnice 8.9./.

Silný výskyt kolonií **mšice jabloňové (Aphis pomi)** a **padlí jabloně (Podosphaera leucotricha)** byl pozorován v ovocné školce na terminálních letorostech v okrese Jičín /lokality Březovice 5.9./.

V okrese Jičín /lokality Valdice 27.8. a Holovousy 28.8./ byl zjištěn v ovocné školce střední výskyt dospělců **ostnohřbetky ovocné (Stictocephala bisonia)**, jejíž samice v podzimním období poškozují sáním a při kladení vajíček kůru letorostů, která v okolí řezných ran korkovatí, letorosty nad místem kladení někdy odumírají. Druhotně mohou být poškozené výhony napadány houbovými chorobami nebo kůrovci – drtníky a bělokazy.

HRUŠEŇ (RF 79-87 BBCH)

(plod dosahuje asi 80% konečné velikosti - sklizňová zralost)

Výskyt **bakteriální spály růžovitých (Erwinia amylovora)** byl zjištěn v okrese Jičín /lokality Holovousy 2.9./ v hrušňovém sadu a v okrese Svitavy /lokality Polička 15.9./ v soukromé zahradě.

V okrese Trutnov /lokality Borovnice 8.9./ byl v ovocné školce zjištěn střední výskyt housenic a požerků **pilatky třešňové (Caliroa cerasi)** na listech.

SLIVOŇ (RF 87)

(sklizňová zralost)

V okrese Jičín /lokality Miletín 29.8./ byl na listech slivoní zjištěn výskyt a žír housenic **pilatky třešňové (Caliroa cerasi)**.

V okrese Jičín /lokality Holovousy 4.9./ byla na listech zjištěna stříbřitost listů slivoně **(Chondrostereum purpureum)**.

V okrese Jičín /lokality Březovice 5.9./ byl na listech zjištěn místy až střední výskyt **rzi švestkové (Transchelia pruni-spinosae)**.

TŘEŠEŇ (RF 91-92)

(ukončen růst letorostů, terminální pupen vyvinut, listy ještě úplně zelené - listy se počínají zbarvovat)

V okresech Jičín /lokality Březovice 5.9./ a Trutnov /lokality Borovnice 8.9./ byl v ovocné školce zjištěn silný výskyt **skvrnitosti listů třešně (Blumeriella jaapii)**.

Skořápkaté ovoce

LÍSKA OBECNÁ

V okrese Trutnov /lokality Doubravice 26.8./ byl v plodech lísky zjištěn silný výskyt larev nosatce lískového (*Curculio nucum*).

ZELENINA

RAJČE JEDLÉ

Silné výskyty plísňě rajčete (*Phytophthora infestans*) byly zjištěny ve sklenících v okrese Ústí nad Orlicí /lokality Ústí nad Orlicí a Šnakov 2.9./.

OKRASNÉ DŘEVINY

JILM

Výskyt pilatěny (*Aproceros leucopoda*) byl 29.8. laboratorně potvrzen na vzorcích z okresu Svitavy /lokality Mladějov na Moravě/. V okrese Trutnov /lokality Žireč 26.8. a Vilantice 5.9. / byl zjištěn výskyt požerků a housenic tohoto škůdce.

TOPOL

V okrese Trutnov /lokality Bernartice Bečkov 3.9./ byl v matečnici japonských topolů zjištěn první výskyt dospělců mandelinky osikové (*Chrysomela tremula*) společně s dospělcí mandelinky topolové (*Chrysomela populi*).

BOROVICE ČERNÁ

Laboratorně byl potvrzen výskyt původce červené sypavky borovice (*Mycosphaerella pini*, druh *Dothiostroma septosporum*) v okrese Pardubice /lokality zámecký park Choltice 18.9./.

Světelný lapač

V okrese Jičín /lokality Holovousy 25.8.-18.9./ v úlovcích světelného lapače i nadále dominovali dospělci osenice černé c (*Xestia c-nigrum*) a také byly zjištěny první výskyty dospělců pilatky řepkové (*Athalia rosae*).

Za oblastní odbor zpracoval: Ing. Jiří Jůzl